

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d-a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR :

CONTRACTUL DE CONT CURENT, (urmare) de d. V. Dimitriu.**JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :**Curtea de apel din Iași, s. I : *Moștenitorii Cosmovici pentru partaj*, cu o Observație de d. D. Alexandresco.Judecătoria ocolului I Galați : *Soc. Creditului Urban București* cu P. C. Filimon.

Bibliografie.

CONTRACTUL DE CONT CURENT

(Urmare) (*)

O a doua chestiune, dacă contractul de cont curent trebuie să rezulte numai dintr'un act scris, provoacă de asemenea discuțiune; dar importanța acestei discuțiuni se datorește mai mult faptului, că d-l Vidari s'a făcut aprigul apărător al soluțiunii în sens afirmativ, în contra opiniunii mai unanime a doctrinei, ce admite soluțiunea negativă. Ceea-ce este însă și mai curios, e că nimeni nu se putea aștepta, că soluțiunea afirmativă să fie îmbrățișată cu atâta căldură tocmai de ilustrul profesor; și iată pentru ce : Prin procesul verbal de ședință, din 26 Aprilie 1870 a comisiunii însărcinată cu studiul modificărilor ce trebuiau introduse în codicele comercial al Italiei, se vede, că, dându-se lectură de către presidentul ei, Alianelli, proiectului întocmit de sub-comisiunea aleasă din sinul comisiunii, în articolul I se cuprindea următoarea dispozițiune : «Contractul de cont curent nu se poate dovedi prin martori, de cât când este un început de dovadă scrisă». Profesorul Vidari luă în acea ședință cuvântul și combătu această dispozițiune pe îndoitul motiv, că, ar fi pe de o parte în interesul comerțului, de a se putea dovedi prin or ce mod un atare contract; iar pe de altă parte, că precum or ce contract comercial în genere se poate dovedi prin martori și contul curent trebuie să se bucure de acest beneficiu. Și nu se poate crede,

că ar fi vre-o eroare strecurată în reproducerea susținerilor d-lui Vidari; căci oficiul de secretar la acea ședință a fost ținut tocmai de însuși distinsul profesor, ceea ce de sigur înlătură or ce îndoeală și întărește autenticitatea celor menționate în procesul verbal, ca o reproducțiune fidelă a cuvintelor rostiți în timpul discuțiunii. Comisiunea, cu toată opunerea d-lui Vidari, împărtăși modul de a vedea al președintelui său Alianelli. Acest proiect, care deveni apoi și proiectul guvernului, fu criticat cu privire la dispozițiunea menționată din art. 1, devenit art. 340, de camera de comerț din Bolonia, de facultatea de drept din Turin și de raportorul legii la senat, T. Corsi, care observă, că chiar în sinul comisiunii extraparlamentare s'a ridicat contestațiunii. Comisiunea senatorială ținând în samă, că de și scrierea e parte importantă din contul curent, totuși ea nu face de cât să-i constate materialitatea, pe când contractul subsistă independent de dânsa; și considerând că, în practică, adesea ori se întâmplă, că contul curent se naște și se stabilește, fără o prealabilă convenție scrisă, prin însuși faptul raporturilor dintre doi comercianți, în cât n'ar fi de folos să se prescrie dovada scrisă; propuse, sub inspirațiunea și a raportorului ei, Tommaso Corsi, suprimarea art. 340; iar în ședința senatului din 14 Iunie 1880, Ministrul de justiție Villa, aderă la suprimare. În fine Mancini și Pasquali, raportori ai proiectului în camera deputaților, expunând proiectul comisiunii extraparlamentare și modificarea Senatului în urma acceptărei ministrului, indicară scopul și rațiunea suprimării art. 340. Camera, după ascultarea raportului, votă proiectul așa cum fusese modificat de Senat. Ast-fel dar, după mai bine de 10 ani, în urma discuțiunilor urmate, eși triumfătoare părerea susținută de d-l Vidari în comisiunea însărcinată cu elaborarea proiectului; și anume că contractul de cont curent se poate stabili nu numai prin dovezi scrise, dar prin or ce mijloc de dovadă admis de legiuitorul comercial, destul numai ca instanța judecătorească să dobândească certitudinea despre existența lui.

(*) Vezi *Curierul Judiciar*, No. 35 și 36 a. c.

Această părere însă, susținută atunci de d-l prof. Vidari, nu mai e aceea, pe care o profesează acum în tratatul său de drept comercial (vol. V, No. 4566, «un contratto che deve risultare da scrittura per la forza stessa delle cose...; o si vuole che vi possa essere conto corrente senza scrittura e si vuole l'impossibile. Come vi può essere conto senza scrittura?» Evident că schimbarea aceasta a d-lui Vidari ar fi surprinzătoare, dacă n'am ține seamă de contopirea statornică, ce distinsul autor voește s'o facă între contul curent, operațiune de contabilitate, și contractul de cont curent. De sigur că nu poate fi vorba de operațiune de contabilitate, operațiune de cont curent, dacă nu sunt operate în registre diversele rimese, ce se vor fi făcut reciproc de părți, și în acest sens scrierea este în adevăr un element substanțial al contului curent; dar de unde oare rezultă, că fiind că nu s'a făcut un act scris, contractul intervenit între părți și pe baza căruia contractanții 'și-au trimis reciproc diverse valori, să fie considerat ca inexistent? sau cel puțin ca dovada existenței lui să nu poată fi făcută de cât prin acte scrise? Istoricul art. 340 dând soluția adevărată, s'a căutat a se invoca argumente de text pentru a se susține necesitatea absolută a actului scris; și ast-fel se indică expresiunile din art. 370: «Strămutarea proprietății valorilor *inscrise* în contul curent....». «*Inscrierea* însă în contul curent....». 3) «Curgerea de dobânzi pentru sumele *trecute* în cont curent». Sunt însă aceste expresiuni atât de tari pentru a ne putea decide, că legiuitorul a înțeles să facă din contractul de cont curent un contract formal? De sigur că contractul de cont curent fiind menit a avea o existență mai îndelungată și a produce raporturi cu totul complexe, cele de mai multe ori vom întâlni o regulată înscriere a operațiunilor; ce e mai mult, s'ar putea recunoaște că chiar ar fi greu dacă nu imposibil, de stabilit existența contractului fără acte scrise, și cu toate acestea, nu am putea conchide că scrierea în contractul de cont curent este cerută ca element esențial; căci, astăzi, în dreptul comercial, e aproape netăgăduit, că contracte formale mai nu avem de cât în materie cambială sau de titluri la purtător, pentru care s'a creat un drept special cu acțiuni și excepțiuni speciale; și aceasta din cauză că titlul poartă cu sine cauza obligațiunei, în cât prin transmisiunea lui se operă transmisiunea dreptului chiar. — Pe când, în specie, care ar fi rațiunea juridică, această călăuză, cele de mai multe ori sigură în rezolvirea dificultăților, ca, cunoscute fiind discuțiunile urmate cu ocaziunea elaborării dispozițiilor legislative, să prețindem, că legiuitorul alta a făcut, de cât ceea ce

voia să facă, și anume că el, care, în vederea interesului comerțului, a suprimat dispoziția ce mărginea proba contractului la acte scrise, lăsând-o guvernată de normele dreptului comun comercial, o dată cu această suprimare să fi creat un nou titlu formal din contractul de cont curent? — Căre ar fi rațiunea juridică, care să ne îndemne a aduce mărginiri la condițiile naturale pentru desvoltarea comerțului, fără să existe vre o necesitate absolută? Celeritatea cu care se încheie tranzacțiunile comerciale exclude înmulțirea contractelor formale; din acest punct de vedere legislatorii caută a le împuțina, în cât ar fi nelogic, ca, fără o dispoziție precisă a legii, să înălțăm contractul de cont curent la rangul de contract formal, înțărmurindu-i ast-fel aplicațiunea și lipsind comerțul de un factor important, pe urma căreia culege o serie de beneficii.

Dar d-l Vidari, neputând nega temeinicia acestor observațiuni, recunoaște că contractul de cont curent nu este un contract formal, dar pretinde, că e un contract literar; și aceasta într'un sens impropriu; căci chiar dacă scrierea s'ar considera ca necesară contractului, totuși nu se poate pretinde, că numai prin aceasta contractul trebuie a fi literar, de oare ce pentru atari contracte se mai cere ca contractul scris să întrunească certe condițiuni sau mențiuni, de a căroră lipsă depinde existența contractului. Ast-fel, de și legiuitorul cere în mod expres actul scris pentru contractul de societate în nume colectiv și comandită simplă, cu toate acestea doctrina, aproape unanimă, recunoaște că actul scris e cerut numai «ad probationem», și această părere e profesată și de d-l Vidari. — Cu toate acestea, tot d-l Vidari, cu privire la contractul de cont curent, nu voește a recunoaște, că chiar de ar fi cerut de legiuitor act scris, încă contractul nu era literar, ci numai proba existenței sale era mărginită. Se pare însă că d-l Vidari în acest din urmă sens a voit a întrebuița expresiunea de contract literar. Neținând deci în seamă sensul impropriu, în care se întrebuițează expresiunea de contract literar, observăm că d-l Vidari ține, că de și scrierea nu e cerută sub pedeapsă de nulitate, dar e supusă regulilor dreptului civil, care nu permite a se dobîndi cu martori contra și peste conținutul actului scris; deci, la contul curent, nu va fi admisibilă proba testimonială contra și peste conținutul registrelor, sau contra ori peste conținutul unuia din articolele operate în registre (Vidari, loc. cit. No. 4582). Ce are însă a face principiul codicelui civil, la care se referă d-l Vidari, în specia de care ne ocupăm? Cum se poate justifica că în contra conținutului unui registru nu se poate

administra de cât proba scrisă? Sunt oare registre, acte scrise emenate de la adversar, pentru ca acestuia să-i fie opuse și să nu poată administra de cât proba scrisă în contra lor?

Cât pentru articolele de credit și debit operate în registre și considerate fie care în particular, soluțiunea pare încă și mai bizară. În adevăr: în proiectul comisiunii însărcinată cu modificările Codului comercial al Italiei, art. 1, devenit apoi 340, coprindea în partea întâia prohibițiunea probei testimoniale pentru dovedirea contractului de cont curent, dacă nu exista cel puțin un început de dovadă scrisă, și apoi, în partea a doua, era dispozițiunea prin care ori ce operațiune, luată în particular și care intervenise între cei ce au încheiat un contract de cont curent, se putea dovedi cu mijloacele recunoscute de dreptul comercial, după natura specială a acelei operațiuni. În urmă, când partea întâia a fost suprimată de corpurile legiuitoare, natural că a trebuit să se suprimă și această dispozițiune, care nu avea rațiunea de a fi, de cât numai când exista interzicerea probei testimoniale pentru stabilirea contractului, ca să nu se creadă, că acea împedecare se întindea și la operațiunile parțiale operate în cont. Odată însă ce proba scrisă nu s'a mai cerut pentru dovedirea contractului de cont curent, «a fortiori» nu s'a mai putut pretinde pentru operațiunile din cont luate în mod isolat, căci pentru acestea nici o dată nu se ceruse dovadă scrisă.

Ast-fel dar, în materia contractului de cont curent, legiuitorul nu crează nici o derogare la normele comune, ce sunt a se aplica: dovada scrisă nu e cerută neapărat nici «ad solemnitate», nici «ad probationem»; nu e cerută nici pentru contractul în sine, nici pentru rimesele ce alimentează acest contract; iar dacă există vre un registru în care s'au înscris atari rimese, acest registru va servi numai ca un mijloc de dovadă, ca or ce registru comercial, și nu ca o dovadă unică și excepțională regulamentată în mod particular de dispozițiile legii pentru contractul de cont curent.

Iată, în definitiv, pentru ce nu am putut adopta definițiunea dată de d-l Ercole Vidari.

Nu am adoptat însă nici definițiunea d-lor Lyon Caen și Renault; căci, pe de o parte această definițiune păcătuiește prin întinderea sa, ce o face destul de dificilă, iar pe de altă parte, și eminentii comentatori ai dreptului comercial francez s'au arătat prea mult stăpâniți de influența efectelor contractului de cont curent, în cât definițiunea ce o propun, pare mai mult o enumerare a acelor efecte, de cât o definițiune propriu zisă; ceea ce neapărat produce o însemnată

dificultate cu privire la determinarea elementelor constitutive, provocându-se confuziunea lor cu efectele contractului.

De asemenea, nu am împrumutat textual nici definițiunea d-lui Cesare Vivante, care și în această ocaziune, a emis nota caracteristică a contractului cu o precisiune adevărat matematică; chiar sub influența acestei definițiuni, am căutat, prin aceea ce am dat-o, să înlăturăm pe de o parte controversele, prin caracterizarea speciei contractului și prin o redacțiune, din care cel puțin în parte să resară, că contractul de cont curent se formează definitiv, independent și chiar înainte de trimiterea rimeselor; iar pe de altă parte, am căutat să înlăturăm or ce ambiguitate, ce se putea naște cu privire la cestiunea, dacă rimesele din contractul de cont curent pot fi considerate în mod isolat, ca în or ce cont de gestiune, sau din contra, dacă ele trebuiesc considerate la o laltă, în mod complex, adică în masă, deosebindu-se numai după cum ele constituie creditări sau debitări, pentru partea ce le ia în considerațiune.

Intemeiați pe această definițiune a contractului de cont curent, îl putem distinge cu ușurință de diversele contracte cu care el a fost adesea confundat. Ast-fel, mult timp nu se credea, că e deosebire între contractul de cont curent și acel de deschidere de credit în cont curent, adică cu contractul, în virtutea căruia, cine-va, de ordinar un bancher, se îndatorește față de un altul, comerciant, sau nu, ca să-i îlesnească pe un timp determinat o sumă oare care prin vărsări parțiale potrivit cererilor, ce 'i va face și numai până la concurența sumei, ce cel întâi i-a promis; iar dacă în acest interval acel cui s'a deschis creditul va fi făcut diverse restituiri, să aibă dreptul a face din nou cereri fără ca totalul lor împreună cu cele anterioare să covârșască creditul deschis sporit cu valorile restituirilor deja făcute. Ceea ce diferențiază contractul de cont curent de acel al deschiderii de credit în cont curent, la a căruia bază este aședată tot o concesiune pe credit, este că, pe când în contractul de cont curent, părțile convin a se credita și debita pentru rimesele, ce-și vor face *reciproc*; în acel de deschidere de credit, numai una din părți se îndatorește a concede celui-l'alt credit și a-i vîrsa o sumă determinată în diferite rânduri; iar valorile, ce acest din urmă le remite, celui ce i-a deschis creditul, nu pot constitui o adevărată concesiune de credit, de oare ce, ele, ca restituiri, constituiesc diverse plăți parțiale din datoria contractată. Neexistând deci acord de voințe pentru a se face rimese reciproce, nu poate fi vorba de un contract de cont curent.

Acest contract nu se poate confunda nici cu

depositul iregular, prin care deponentele încredințează depositarului sumă sau efecte la purtător, cu facultatea de a se servi și a le utiliza, cum va voi; însă cu îndatorirea de a-i restitui la termenul fixat valori echivalente sau efecte de aceeași natură; căci, în acest din urmă contract, îndatorirea de a restitui lucrul primit, în gen sau în specie, este un element constitutiv al lui, pe când la contractul de cont curent, o atare restituire nu poate avea loc sub nici un cuvânt; de oare ce cel ce primește rimesa devine absolut proprietar pe ea; și pentru aceasta se debitează în cont cu valoarea ei; iar la încheierea contului, valorile cu care s'a debitat, compensându-se cu cele cu care s'a creditat, din diferența lor se va naște soldul, ce singur va fi achitat aceluia, a căruia creditări au întrecut în valoare debitările. Ast-fel, ambele contracte se deosebesc cu ușurință, de se ia în considerație elementul restituirii, în gen sau în specie, a lucrurilor, ce fac obiectul contractelor.

(Va urma)

V. Dimitriu

Profesor la Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN IASI, Secția I

Audiența de la 31 Ianuarie 1903

Presedenția d-lui I. TH. BURADA Prim-Președinte

Moștenitori Cosmovici pentru partaj

Prescripția muciană. — Existența ei în Codul Calimach. — Dacă a fost înscrisă în Codul civil actual. — Dacă această prescripție este o dispoziție de interes general. — Dacă poate fi invocată în contra femeii măritată sub Codul Calimach. — (Art. 1695 din Codul Calimach; art. 1200, 1912 Codul civil; art. 792 din Codul comercial).

Donațiuni. — Donații între soți. — Prohibițiune. — Acțiune în nulitate. — Cine poate cere anularea unor donații deghisate dintre soți. — Ereză rezervată. — (Art. 812, 939 și 949 Codul civil).

Donațiuni. — Revocare. — Donațiuni între soți. — Cum trebuie să fiă exprimată voința de a revoca.

1) **Dispoziția art. 1695 din Codul Calimach, privitoare la prescripția muciană, prescripție luată de Calimach din Basilicale și Institutul lui Justinian, a fost înlăturată de legiuitorul din 1865, întru cât nu a fost reprodusă în nici una din prescripțiile actualului Cod civil, și această prescripția muciană fiind o dispoziție de interes general, nu poate fi invocată nici chiar în contra femeilor căsătorite sub imperiul Codului Calimach.**

2) **Articolul 940, aliniatul II, din Codul civil, prescriind că soții nu-și pot dăruia mai mult de cât se arată în art. precedent și că verii ce donație deghisată sau făcută prin persoane interpușe este nulă, n'are alt scop de cât de a garanta drepturile ercilor rezervatori, ast-fel că acțiunea în nulitate a unor asemenea donații nu aparține de cât moștenitorilor rezervatori prejudiciați prin asemenea donații indirecte sau deghisate.**

3) **Nici un text de lege nu declară donația dintre soți revocată, sau mai corect caducă, prin predecesul soțului donator.**

4) **Voința de a revoca o donație, fie expresă, fie tacită, manifestată printr'un act de dispoziție incompatibil cu**

menținerea donației, trebuie să resulte în mod neîndoelnic din înscris sau din natura actului care desfințează.

Curtea deliberând;

Având în vedere apelul făcut de d-l G. Rusu, în calitate de procurator a succesorilor def. Euf. Cosmovici, contra hotărârii trib. Botoșani, dată prin jurnalul No. 7837, din 8 decembrie 1900, prin care hotărâre tribunalul a pus în suspensiune cererea moștenitorilor def. Eufrosina Cosmovici pentru esirea din indivisiune a averii rămase pe urma defunctei.

Având în vedere că obiectul acțiunii pornite de moștenitorii def. Euf. Cosmovici contra moștenitorilor def. Gh. Cosmovici este împărțeața moșiei Broșteni, din jud. Botoșani, proprietate comună și indivisă a acestor două categorii de moștenitori, stabilită prin actul de cumpărare din 16 Iunie 1882, transcris la trib. Botoșani, sub No. 661, prin care Euf. Cosmovici, sora și autoarea reclamantelor, cumpără împreună cu Gh. Cosmovici, unchiul și autorul intimațiilor, zisa moșie Broșteni de la Nicu Hasnaș.

Având în vedere că intimații se opun la cererea de împărțeață, susținând că densus sunt singuri proprietari ai moșiei Broșteni și invocând pentru a doborî actul din 1882, în cât privește cumpărătura Euf. Cosmovici, în primul loc presunpția muciană, în al doilea loc, nulitatea din art. 440 al. 2. C. civ. sprijinite pe multiple împrejurări de fapt, din care ar resulta că menționatul act de cumpărătură nu e de cât o donație deghizată; în al treilea loc, revocarea acestei donații prin predecesul soției donatoare, prin declarația, autentică din 24 Noembrie 1898 și declarația olografă din 12 Februarie 1900 ale soțului donator.

Asupra primului mijloc de apărare.

Considerând că dispoziția din art. 1695 C. Calimach, privitoare la presunpția muciană n'a fost reprodusă în Codul civil actual;

Că această prescripție fiind o presunpție legală (*juris tantum*), nu poate fi admisă fără text de lege;

Că art. 1200 C. civ., enumerând presunpțiile stabilite de lege, nu cuprinde presunpția muciană în această enumerare, iar art. 1912 declară abrogate toate legile civile anterioare în tot ce nu este conform regulilor prescrise de Codul actual.

Că ast-fel este neîndoelnic că legiuitorul din 1865 a înțeles a înlătura vechia presunpție muciană, luată de Calimach din Basilicale și Institutul lui Justinian.

Având în vedere susținerea intimațiilor că de și disa presunpție a dispărut din legea nouă, totuși densus sunt în drept a o invoca pe temeiul Codului Calimach, în vigoare la epoca căsătoriei soților Cosmovici, pentru motiv că dispoziția din art. 1695 făcând parte din statutul matrimonial, este aplicabilă la raporturile bănești dintre soți pe tot timpul căsătoriei: în consecință și în privința achizițiilor ce le-a putut face def. Euf. Cosmovici în urma promulgării Codului civil.

Considerând că, dacă acest motiv poate fi îndestulător în cât privește acele dispoziții din Cod. Calimach, care cărmuesc raporturile patrimoniale dintre soți de ordine privată, argumentul este fără temei când e vorba de vre-o dispoziție de ordine publică.

Considerând că legea lui *Quintus Mucius* presintă necontestat, în dreptul roman, un caracter de interes general, stabilind că bunurile dobândite de femei în timpul căsătoriei erau presupuse cumpărate cu bani bărbatului, pentru a nu se bănuia femeia că ar fi realizat câștiguri neonest.

Că această presunpție a trecut în Codul Calimach cu același caracter de interes general; căci, dacă numitul legiuitor n'a considerat-o poate din punctul de vedere roman, nu mai puțin a adoptat-o ca sancțiune a prohibiției darurilor dintre soți, dispoziție fără îndoială de ordine publică.

Considerând că, astă-zi, pe de o parte, donațiile sunt permise între soți; că, pe de altă parte, modificându-

se moravurile și concepția socială a căsătoriei într'un sens mai egalitar și mai moral, s'au modificat și raporturile de autoritate a bărbatului și de supunere a femeii, dispărând vechea stare de inferioritate a acesteia din urmă, și admitându-se ca densă să se poată înăvuși prin munca sa proprie, materială sau intelectuală, fără a se mai face, în astă privință, vre-o deosebire între soți.

Considerând ast-fel că presumpția muciană nu mai avea rațiune de a fi în legislațiile moderne, și fiind o dispoziție de interes general, nu poate fi invocată nici chiar în contra femeilor căsătorite sub imperiul Codului Calimach, astă-zi când legiuitorul privește ordinea publică sub altă prismă de cum era privită în timpurile anterioare.

Considerând că nu se poate contesta acest caracter al disei presumpții pe temeiul art. 792 Cod. comercial, care prevede o presumpție analoagă în materie de faliment; căci fundamentul acestei din urmă, stabilită în favoarea creditorilor, este cu totul de altă natură de cât acel al vechii presumpții muciane, privitoare exclusiv la raporturile dintre bărbat și femeie.

Considerând că principiul de retroactivitate a legilor de ordine publică nu poate ceda de cât înaintea principiului superior de respectare a drepturilor câștigate.

Considerând că nu se poate privi ca drept câștigat dreptul ce l'ar avea bărbatul căsătorit sub legea veche de a revendica eventual vre-un bun ce s'ar găsi la o dată ulterioară în posesiunea femeii, fără ca densă să poată stabili unde *habuit*; căci esercitarea unui asemenea drept presupune un fapt care încă n'are existență în momentul căsătoriei și care poate să nu se întâmple în tot cursul ei, ast-fel că acest drept de revendicare nu se naște de cât odată cu dobândirea bunului de către femeie.

Că, în fine, dacă drepturile sunt cărmuite, în cât privește dovada, de legea în vigoare în momentul când s'au născut, chiar și atunci când dovada este a se face la o epocă în care sistemul dovezilor s'a modificat prin o lege nouă, această regulă nu se aplică de cât la drepturi câștigate, iar nu la simple expectative.

Considerând, prin urmare, că într-un-cât, pe de o parte, presumpția muciană a fost eliminată din legea nouă pentru motive de ordine publică, iar pe de altă parte, intimata nu poate invoca un drept câștigat sub legea veche de către autorul ei, Gh. Cosmovici, densă nu poate beneficia de disa presumpție și acest prim mijloc de apărare este neîntemeiat.

Asupra mijlocului de al doilea :

Având în vedere că intimații producând dovezi pentru a stabili că cumpărătura a jumătate din moșia Broșteni pe numele def. Eufrosina Cosmovici constituie o donație deghisată, făcută de Gh. Cosmovici soției sale, cer a se declara nulă această donație pe temeiul art. 940 al. 2 Cod. civil.

Considerând că citatul art. prescriind că soții nu-și pot dăruî mai mult de cât se arată în art. precedent și că veri-ce donație deghisată sau făcută prin persoane interpuse este nulă, n'are alt scop de cât de a garanta drepturile ereșilor rezervatari.

Că aceasta rezultă în mod clar din text, care se referă la dispoziția anterioară, prin care se determină cotitatea disponibilă între soți având copii din căsătoria anterioară.

Că acest art. nefiind ast-fel de cât sancțiunea dispoziției prohibitive din art. 939, acțiunea în nulitate ce o conferă nu aparține de cât moștenitorilor rezervatari prejudiciați prin asemenea donație indirectă sau deghisată.

Considerând, de altminterlea, că într-un-cât, pe de o parte, donațiile sunt permise între soți, iar, pe de alta, după o jurisprudență constantă se admite, prin argument a *contrario* din art. 812 Cod. civ., că donațiile dintre persoane capabile, fie deghisate sub forma unui contract oneros fie făcute prin persoane interpuse, sunt

tot atât de valabile ca și donațiile formale, nu există nici-o rațiune de a se acorda moștenitorilor nereservatari acțiunea în nulitate din art. 940; căci veri-cine, neavând ereș rezervatari, este liber de a dispune de avutul său prin donație directă sau indirectă, formală sau ascunsă și în favoarea orî-cui, soț, rudă sau strein.

Considerând, prin urmare, că moștenitorii nereservatari neputând exercita acțiunea în nulitate din art. 940 nici învoacă vre-un alt drept pentru a cere anularea donațiilor deghisate ale autorului lor, este neîntemeiat și acest al doilea mijloc de apărare al intimaților Cosmovici.

Asupra mijlocului din urmă :

Având în vedere susținerea că pretinsa donație ascunsă sub actul de cumpărătură din 1882 a fost revocată prin predecesul soției donatore, apoi prin actul autentic din 24 Noembrie 1898 și declarația olografă din 12 Februarie 1900 ale soțului donatar.

Considerând, mai întâi, că nici-un text de lege nu declară donația dintre soți revocată (sau mai corect caducă) prin predecesul soțului donator.

Considerând, apoi, că, dacă prin actul autentic din 24 Noemarie 1898, Gh. Cosmovici declară, în adevăr, că a cumpărat moșia Broșteni cu banii săi, încheind contractul pe numele ambilor soți, în scop de a avanta pe soția sa cu jumătate din disa moșie și că revocă acest dar; totuși prin actul din 26 Februarie 1899, autenticat ca și cel dintâi, de trib. Botoșani, numitul anulează prima sa declarație și recunoaște că soția sa a cumpărat și plătit din averea ei proprie jumătate din moșie, devenind deplină proprietară pe această parte din Broșteni.

Considerând, ast-fel, că prima revocare a rămas nulă și neavenită, și aceasta cu atât mai mult că ea fusese inoperantă; căci pentru a produce efect, ar fi trebuit ca donatorul să stabilească tot odată în justiție, fie chiar prin marturi sau presumpții, simulația actului de cumpărătură.

Considerând că ultimul act din 12 Februarie 1900, invocat de intimați, este o petiție prin care Gh. Cosmovici protestează către președintele trib. Botoșani contra punerii în posesiune a moștenitorilor Aronovici asupra jumătății din Broșteni și contra inscripției luate de densesi asupra acestei părți de moșie;

Considerând că, de și prin această adresă, Cosmovici arată că soția sa n'a avut și n'are avere imobiliară și nici vre-un drept asupra moșiei Broșteni, actul însă nu cuprinde nici o declarație formală de revocare sau infirmare a donației, ci exprimă numai intenția lui Cosmovici de a se opune la intrarea în stăpânire de fapt a moștenitorilor soției sale pe moșia Broșteni;

Considerând că voința de a revoca, fie expres, fie tacită, manifestată printr'un act de dispoziție incompatibil cu menținerea donației, trebuie să resulte în mod neîndoelnic din inscripția sa din natura actului care desființează donația;

Că asemenea voință nu reesă în deajuns din petiția adresată președintelui trib. Botoșani, al cărui unic scop era de a împedea executarea punerii în posesiune a fraților Aronovici;

Considerând, de alt-fel, că la acea epocă apropiată de sfârșitul său, Cosmovici suferea de o boală care îi slăbise facultățile mintale, precum se recunoaște de ambele părți, în cât nu mai avea poate deplină cunoștință a sentimentelor și acțiunilor sale;

Că, în tot cazul, actele extra judiciare succesive despre care se vorbește mai sus, contrazicându-se unul cu altul, denotă o voință incertă și șovăitoare, care nu poate fi luată drept baza unui act juridic atât de însemnat ca revocarea unei donație, care trebuie să se resfrângă asupra moștenitorilor Euf. Cosmovici. Și aceasta cu atât mai mult că, prin predecesul acesteia din urmă, Cosmovici avea mâna liberă ca să atace în simulație actul din 1882 și să valorifice în justiție în contra

cumnatilor săi revocarea donației, dacă donație a fost.

Considerând, ast-fel, că revocarea rămâne nedovedită, iar frații Cosmovici, moștenitorii rezervatari ai unchiului lor, neavând acțiune personală în anularea donației deghisată a jumătății din moșia Broșteni, este neîntețmeiat și acest din urmă mijloc de apărare al intimaților;

Considerând că, ast-fel fiind, nu mai este interes a se cerceta dacă presumpțiile și împrejurările de fapt invocate de o parte și de alta în scop de a stabili fie simulația, fie serioșitatea actului de cumpăratură din 1882 sunt sau nu îndestulătoare pentru a forma convingerea judecătorești într'un sens sau altul, nici dacă, admitându-se simulația ca dovedită, apelanții ar fi ținuti să restituie jumătate din prețul cu care a fost plătită moșia Broșteni, rămânând proprietari pe jumătate din moșie, sau să delase chiar această parte din imobilul în stăpânirea intimaților.

Considerând, prin urmare, că opunerea fraților Cosmovici la cererea de împărțea la disului imobil neavând nici un temei juridic, apelul fraților Aronovici cată a fi admis, în fond urmând să se procedă înainte la împărțea moșiei Broșteni între apelanți și intimați.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

(ss) I. Th. Burada, Eug. Donici, M. Suțu, E. Cernătescu

O p i n i u n e

Având în vedere că intimații se opun la împărțea moșiei Broșteni din jud. Botoșani, invocând în favoarea lor presumpția muciană, pentru ca prin aceasta să sfărâme actul de cumpărare a zisei moșii din anul 1882, în ceea-ce privește pe cumpărătoarea Eufrosina Cosmovici acum defunctă, cu a cărei drepturi să presintă apelanții, ast-fel că în acest caz intimații să rămână singuri proprietari ai moșiei Broșteni;

Având în vedere că este necontestat că căsătoria soților Cosmovici a avut loc sub imperiul legiurei Cod. Calimach; că de și presumpția muciană nu mai figurează în legiuirea nouă, totuși intimații sunt în drept a o invoca pe basa Codului Calimach, care era în vigoare în timpul când a avut loc căsătoria soților Cosmovici, pentru motivul că dispoșiția din paragraful 1695 făcând parte din statutul matrimonial, este aplicată la raporturile bănești dintre soți pe toată durata căsătoriei, prin urmare și în privința achizițiilor ce le-a putut face defuncta Eufrosina Cosmovici în urma promulgării Codului civil, pentru că nu este nici un motiv de a nu aplica și astă-zî presumpția, de oare-ce este caracteristică regimului dotal, ea derivă din poziția făcută femeii de acest regim în momentul când s'a încheiat, soțul având îndatorirea de a 'i conserva averea sa și a răspunde de ea;

Având în vedere că de și astă-zî donațiunile sunt permise între soți, totuși raporturile bănești se guvernează de legiuirea care era în vigoare la epoca căsătoriei soților, pentru că drepturile sunt cărmuite, în cât privește dovada, de legea în vigoare în timpul când ele au luat naștere, de și sistemul probelor s'a modificat prin legea nouă;

Având în vedere că argumentul invocat de apelanți că presumpția muciană a fost eliminată de legea nouă pentru motiv de ordine publică, nu este fondat, fiind-că nu atinge capacitatea femeii, întru cât nu se discută capacitatea de a câștiga, ci numai dreptul câștigat, al cui este, tranșează chestiunea de proprietate; dispoșiția aceasta nu este nici în contra principiului libertății darurilor între soți care este sub Codul actual, căci acest principiu se aplică numai la darurile făcute în mod public, ostensibil, și nu la acelea deghisate; paragraful 1695 se referă la aceste din urmă daruri acelea făcute public, pe față de și oprite, se puteau confirma prin martori;

Că, pe lângă acestea, chiar legiuitorul noș prin art. 792 Codul comercial prevede o presumpție analoagă în materie de faliment;

Având în vedere, că apelanții nu au putut dovedi că defuncta Eufrosina Cosmovici a avut averea sa proprie, cu alte cuvinte nu au putut justifica proveniența banilor cu care ar fi putut cumpăra imobilul, pe când intimații au făcut dovada că dănsa nu a posedat averea, ci numai defunctul său soț Gheorghe Cosmovici, ast-fel că bunul câștigat de soție în timpul căsătoriei se consideră ca al bărbatului, acesta având, în favoarea sa, presumpția muciană, și prin urmare actul de cumpăratură de care se servesc apelanții este nul în ceea-ce privește ca efect al § 1695 Codul Calimach;

Pentru aceste motive, sunt de părere a se respinge atât apelul cât și reclamația.

(s) D. Porfiriu.

Observație.—Decisia Curței din Iași, ce publicăm astă-zi, este relativă la faimoasa presumpție, cunoscută în dreptul roman, sub numele de presumpția *muciana*, după care tot ce dobânda femeia, în timpul căsătoriei, era presupus a fi fost dobândit din banii bărbatului, dacă ea nu dovedea sorgintea banilor cu care făcuse achizițiunea (*unde habuit*)⁽¹⁾.

Această presumpție era admisă atât în vechiul drept francez⁽²⁾, cât și în dreptul nostru anterior. «Dacă femeia, având lucruri, nu va putea dovedi de unde le are, ȳice art. 1695 din Codul Calimach, se socotește, după iuridica presumpție, că le are din averea bărbatului, și se cuvin lui și moștenitorilor lui»⁽³⁾. Codul Caragea dispune, de asemenea, că: «toată exoprica trebuie să fie știută bărbatului de unde o are muerea, iar fiind neștiută este a bărbatului» (art. 45, partea III, capit. 16).

Este generalmente admis, de și chestiunea e controversată, că această presumpție nu mai există astă-zi, în privința femeilor căsătorite sub Codul actual, dreptul vechiu fiind abrogat (art. 1912 C. civ.)⁽⁴⁾.

Presumpția muciană nu se mai poate aplica

⁽¹⁾ «*Quintus Mucius ait: cum in controversiam venit, unde ad mulierem quid pervenerit: et verius et honestius est, quod non demonstratur unde habeat, existimari a viro, aut qui in potestate ejus esset, ad eam pervenisse. Evitandi autem turpis quaestus gratia circa uxorem hoc videtur Quintus Mucius probasse*». L. 51, Dig., De donationibus inter virum et uxorem, 24, 1. Veđi și L. 6, Cod., eod., 5, 16. Cpr. asupra acestei celebre presumpțiuni, Windscheid, *Lehrbuch des Pandektenrechts*, III, § 519, in fine. Maynz, Dr. romain. III, § 315, in fine.

⁽²⁾ Veđi Roussilhe, *Tr. de la dot* (ed. Sacaze din 1856).

⁽³⁾ Cpr. art. 1362 din Codul german, reproduc și tradus în adnotația noastră, publicată în *Curierul Judiciar* din 1901, No. 70, p. 589, nota 3. Veđi și t. VII a Coment. noastre, p. 306, nota 4.

⁽⁴⁾ Veđi numeroasele autorități citate în t. VII a Coment. noastre, p. 307, ad notam și în adnotația noastră asupra unei alte decisiuni a Curței din Iași. *Curierul Judiciar* din 1901, No. 70, p. 589, nota 4. Cpr. C. București și Galați. *Dreptul* din 1896, No. 38 și 41. Cas. fr. D. P. 97. 1. 407. *Pand. Périod.* 98. 1. 321. Sirey, 1901. 1. 491. Veđi în același sens; Baudry, Le Courtois et Surville, *Contrat de mariage*, III,

astă-đi de cât femeilor căsătorite sub legea veche⁽⁵⁾, și în materie comercială, unde art. 792 din Codul de comerț este formal în această privință⁽⁶⁾.

Dar, dacă presumpția muciană nu mai este astă-đi admisă ca presumpție legală, pentru-că nici-un text din legea actuală n'o mai reproduce, totuși nimic n'ar împedica pe judecători de a admite că bărbatul său moștenitorii săi să dovedească prin simple presumpții de fapt că soția n'a avut mijloace și că achizițiunea făcută de dânsa, sau în numele ei, a fost plătită cu banii lui. Aceasta nu însemnează a reînvia vechia presumpție romană⁽⁷⁾.

Am vădut că vechia și celebra presumpție muciană este și astă-đi aplicabilă femeilor căsătorite sub legea veche. Această soluție nu suferă nici-o îndoială de câte-orî femeia căsătorită sub legile anterioare, a făcut achizițiunea *tot sub legea veche*. Chestiunea devine însă mai delicată în caz când căsătoria a avut loc sub legea veche, iar achizițiunea *sub legea nouă*. Curtea de casație din Francia a aplicat vechia presumpție muciană și în acest caz, sub cuvânt că efectele civile ale căsătoriei sunt cărmuite de legea în vigoare în momentul celebrării sale și că statutul matrimonial își produce efectele sale în tot timpul cât ține căsătoria⁽⁸⁾.

Curtea din Iași, prin decizia ce publicăm astă-đi a admis însă, cu drept cuvânt, soluția contrară. În adevăr, este de principiu că legea care era

în vigoare în momentul celebrării căsătoriei nu se aplică de cât consecințelor naturale ale convențiilor matrimoniale⁽⁹⁾, iar nu și actelor independente de acele convențiuni, care nu sunt o urmare firească și neapărată a uniunii soților.

Aceste acte sunt cărmuite de legea în vigoare în momentul când ele au fost făcute⁽¹⁰⁾.

Cum ar putea, în adevăr, bărbatul să aibă un drept câștigat a invoca presumpția muciană, de și ea exista în legea sub care s'a căsătorit, pentru o achizițiune pe care femeia putea să nu-o facă și pe care, în orî-ce caz, ea a făcut-o într'un timp când această presumpție nu mai avea ființă. Pentru a se admite posibilitatea din partea bărbatului, sau a moștenitorilor lui, de a se invoca presumpția lui Quintus Mucius, ar trebui să se pună în principiu că dreptul nu este actualmente și irevocabil câștigat pentru acel care îl are, ci poate să existe, sau să nu existe în viitor, după cum cutare condiție se va îndeplini, sau nu se va îndeplini, ceea-ce ni se pare inadmisibil.

Presumpția muciană nu va fi, deci, după rigoarea principiilor, aplicată astă-đi, ca presumpție legală, de cât atunci când atât căsătoria cât și achizițiunea din partea femeii au avut loc sub legea veche.

Numai atunci bărbatul va putea dice femeii : dovedește sorgintea banilor cu care ai dobândit bunul ce se găsește în patrimoniul tău ; căci, dacă nu faci această dovadă, presumpția este că l'ai cumpărat cu banii mei, fie-că i'ai sustras, fie-că 'ți-am făcut o donație deghisată. Acestea ni se par adevăratele principii, și Curtea le aplică foarte bine în specie.

D. Alexandresco

1466 bis, p. 20 (ed. a 2-a). Guillouard, *Idem*, III, 1665 și IV, 2171. Planiol, III, 1425 și 1659. Thiry, III, 498. Odier, *Contrat de mariage*, II, 959 și III, 1192. Pand. fr. *Mariage*, 7377 și 11636 urm. Répert. Sirey, *Communauté conjugale*, 3321 urm. și *Dot*, 835 urm., 2940. Répert. Dalloz, *Supplément, Contrat de mariage*, 1094.— *Contrà* : Troplong, *Contrat de mariage*, III, 2245 urm. și 3017, 3018. Duranton, XV, 264 urm. Benoit, *Tr. de la dot*, I, 209 (ed. din 1829). Rodière et Pont, *Contrat de mariage*, III, 1975, *in fine*, p. 508. Jouitou, *Régime dotal*, I, 93 bis. Trib. Putna, *Dreptul din 1896*, No. 33 (sentință reformată de Curtea din Galați).

⁽⁵⁾ Cpr. C. Iași și Trib. Prahova, *Dreptul din 1891*, No. 61; *Dreptul din 1898*, No. 10; *Curierul Judiciar din 1901*, No. 70. Cas. fr. D. P. 77. 1. 214. Sirey, 77. 1. 148. Guillouard, *op. cit.*, IV, 2172.

⁽⁶⁾ Cpr. C. București, *Dreptul din 1898*, No. 39. Lyon-Caen et Renault, *Dr. comm.*, VIII, 893. Veđi și t. VII a Comment. noastre, p. 308, nota 2.

⁽⁷⁾ Veđi Baudry et Surville, *op. și loco supra cit.* Guillouard, *op. cit.*, III, 1666. T. Huc, IX, 398, *in fine*, p. 474. Répert. Sirey, *Commun. conjugale*, 3321 și *Dot*, 847. Pnad. fr., *Mariage*, I, 7377. Aubry et Rau, V, § 531, p. 511, text și nota 3. Marcadé, VI, art. 1529 urm. No. II, *in fine*, p. 7.— Veđi însă Laurent, XXIII, 416 urm.

⁽⁸⁾ Cas. fr. D. P. 55. 1. 76.

⁽⁹⁾ În baza acestui principiu, se decide că soții căsătoriți sub legea veche, ar putea astă-đi să-și facă, sau să-și prefacă convențiile lor matrimoniale, conform lezei sub care ei s'au căsătorit, de și aceasta este oprit de legea actuală (art. 1229, 1230, 1236 C. civ., 710, 716 Pr. civ.). Cpr. C. București, *Dreptul din 1876*, No. 7. C. Bruxelles, Répert. Dalloz, *Contrat de mariage*, 389, nota 1. Laurent, I, 205, 206. Rodière et Pont, *op. cit.*, I, 185. Bellot des Minières, *Le contrat de mariage considéré en lui-même*, art. 1395, No. 410. Aubry et Rau, V, § 501, p. 231. F. Herman, *C. civ. annoté*, III, art. 1395, No. 5. Mărzescu, *Maximele dreptului roman*, p. 81 urm. P. Fiore, *Diritto internazionale privato*, 329 (ed. ital. din 1874). «E vero, dice acest din urmă autor, che quando doue coniugi si maritano sotto una legislazione che permetta di rigolare le loro convenzioni dopo il matrimonio, conservano questa facoltà anche quando sopravviene la nova legge che lo proibisce».

⁽¹⁰⁾ Cpr. Pand. fr., *Mariage*, I, 3123. Rodière et Pont, *op. cit.*, I, 186.

JUDECĂTORIA OCOLULUI I GALAȚI

Audiența de la 1 Iunie 1902

Soc. Creditului Urban București cu C. P. Filimon

Carte de judecată No. 1022

Locațiune.—Ofertă de închiriere. — Când această ofertă devine un contract.—Acceptare.—Creditul funciar urban.—Comunicarea acceptărei.—Dovedirea comunicărei.

Autoritatea lucrului judecat.—Elemente.—Locațiune.—(Art. 1201 Cod civil.)

1. O ofertă de închiriere făcută de o persoană proprietarul unei case, sau Societății creditului funciar urban, pentru a deveni o convențiune între părți, un contract de închiriere, și a putea dobândi ast-fel putere de lege între părți, trebuie să fi fost acceptată de proprietar sau de societatea creditului funciar, și această acceptare să fi fost comunicată persoanei ce a făcut oferta, lucru fără de care contractul nu se poate considera că este definitiv încheiat.

Un concept de acceptare făcut pe dosul ofertei, fără a se vedea măcar o urmă de comunicare a acestei acceptări, nu constituie o comunicare în sensul legii, când comunicarea se tăgăduiește, și în așa caz cel ce pretinde că a făcut comunicarea trebuie să dovedească aceasta.

2. Există lucru judecat numai atunci când pe lângă identitatea de cauză, mai există și identitatea de obiect.

Ast-fel nu poate fi invocate ca lucru judecat, pentru dovedirea unui contract de închiriere, într-o acțiune prin care proprietarul unei case cere câștiul unui semestru din chirie de la un pretins chiriaș, hotărârile anterioare prin care acesta este condamnat la plata a diferite câștiuri pe chirie, căci nu există identitate de obiect între aceste diferite cereri.

Judecata,

Asupra prezenței acțiunii intentate de Societ. Creditului Funciar Urban din București, prin petiția înreg. la No. 346 din 10 Ianuarie 1902, contra lui C. P. Filimon, pentru plata chiriei imobilului din str. Instrucțiunii No. 4, pe semestrul de Octombrie 1901;

Având în vedere susținerile și opunerile părților, cum și actele aflate la dosar;

Având în vedere că Societatea reclamantă, în dovedirea pretențiunilor ei, produce în instanță o ofertă de închiriere făcută de pârât la 5 Noembrie 1900, și declară prin reprezentantul său, că înțelege a se întemeia pe această ofertă, pentru a stabili existența închirierii ce pretinde că a contractat-o cu pârâtul, pe termen de 4 ani, iar nu pe contractul de locațiune vizat la No. 18328 din 21 Iulie 1901, care nu a fost înscălit de pârât, ci numai de fostul proprietar Antoniadă și declarat nul de Societatea Creditului, prin somația din 4 Noembrie 1900, făcută chiriașului Filimon, pârâtul de azi;

Considerând că această ofertă pentru a fi devenit convențiunea părților, și a fi putut dobândi ast-fel puterea de lege între părți, trebuia să fi fost acceptată de reclamantă și să fi fost comunicată acea acceptare pârâtului, lucru fără de care, contractul nu se poate considera că este definitiv încheiat;

Considerând că reclamanta nu a dovedit cu nimic în instanță că a acceptat oferta, și nici că a comunicat pârâtului acceptarea sa; în adevăr, un concept de acceptare făcut pe dosul ofertei de Societatea reclamantă, fără a se vedea măcar o urmă de comunicare a acestei acceptațiuni din partea reclamantei, nu constituie o acceptare în sensul legii, de oarece pârâtul neagă în instanță că i-ar fi parvenit la cunoștință această pretinsă acceptare, și reclamanta nu dovedește acest lucru;

Considerând că așa fiind, nu se poate invoca și susține de reclamantă, existența unui contract de închiriere, dat fiind că o voință unilaterală, nu poate da naștere unui legământ juridic (*vinculum juris*);

Considerând, apoi, că nu numai că nu se stabilește de reclamantă că a avut loc o acceptare formală din parte-i, dar nici măcar din fapte posteroare nu rezultă o asemenea acceptare; din contra, din desbaterile urmate și din preparatoriul admis în cauză, să stabilească în mod cert și neîndoios că Societatea reclamantă, a manifestat o voință negativă, prin faptul că a afișat bilete de închiriere pe imobilul în chestiune, prin luna Aprilie 1901, lucru ce rezultă în mod constant din deposițiile martorilor propuși de pârât și ascultați sub prestare de jurământ în instanță; iar pe de altă parte, chiriașul s'a

mutat de fapt din imobil tot la acea epocă, adică Aprilie 1901 (vezi asemenea deposițiile martorilor), fapt care concordă cu alegațiunea sa, cum că a avut înțelegere cu proprietarul numai pe timp de un an, și de aceea a refuzat să semneze contractul vizat la No. 18328/901, în care exista stipulațiunea pe 4 ani;

Având în vedere, în fine, motivul invocat de reclamantă cum că pârâtul nu mai poate tăgădui azi existența unui contract pe 4 ani, pentru că există lucru judecat definitiv între părți asupra acestui punct, prin cărțile de judecată No. 3688/900 și 1082/901, rămase definitive;

Considerând că acest motiv este lipsit de orî ce temei juridic, și urmează a fi înlăturat, pentru că conf. art. 1201 C. civ. este lucru judecat, numai atunci când pe lângă identitatea părților și identitatea de cauză, mai există și identitatea de obiect, ceea ce în speță lipsește; căci obiectul procesului de față este câștiul de Octombrie 1901, iar obiectul proceselor hotărîte prin cărțile de judecată No. 3688 900 și 1082,901 erau alte câștiuri anterioare (Octombrie 1900 și Aprilie 1901), și prin zisele cărți de judecată nu s'a statuat asupra duratei contractului, pentru că nu a fost dedusă în justiție chestia duratei contractului în genere;

Considerând că așa fiind, și întru cât reclamanta nu mai invoacă alte acte sau dovezi, în probarea acțiunii sale, urmează a i se respinge acțiunea ca nedovedită.

Pentru aceste motive, respinge, etc.

p. Judecător (ss) Remus C. Benișache.

Observație.— Vezi asupra policitației și momentului când contractul se consideră ca perfect, D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. V, p. 7 urm., iar asupra elementelor constitutive ale lucrului judecat, vezi de același autor, t. VII, p. 514 urm. (N.R.)

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

COMPLETAT cu ULTIMELE LEGI și REGULAMENTE

Codul general al României

Codurile și legile uzuale în vigoare

1860—1903

3 volume 4850 pag.

Coprinzând: *Constituția și Legea electorală* adnotate cu jurisprudența casei; *toate Codurile, Legile uzuale, Regulamentele, Decretele, Convențiile comerciale și Convențiile de extrădare*, în vigoare astăzi în România.

Adnotat cu trimiteri, note explicative și înzestrat cu indexe alfabetic și cronologic de

C. HAMANGIU

Prim-procuror la tribunalul Ilfov

Toate trei volumele legate elegant și flexibil în piele, și puse într'un toc de carton COSTĂ 25 DE LEI.

Comandele se fac direct către Administrația ziarului *Curierul Judiciar*, care va expedia imediat volumele franco, contra ram-burs (plata făcută după primirea volumelor la domiciliu).

Incasatorul nostru voiajor d-l Riveanu fiind plecat în Oltenia după încasările ziarului, rugăm pe onorații noștri abonati a ține seamă de sacrificiile ce ne impunem și a fi da tot concursul pentru a putea încasa abonamentele datorite. Acei cari se pun în curent cu plata, rugăm a ne avisa pentru a le putea trimite tabla de materii pe 1902, care repetăm, nu o trimitem, de cât numai celor ce sunt în curent cu plata abonamentului.

Abonamentele se pot trimite și prin mandat poștal numai pe adresa d-lui CODREANU, Redactor-Administrator și Proprietar al ziarului.